

Die uw jeugd vernieuwt
als die van een ander...

De Reformatie

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

In dit nummer:

KERKELIJK LEVEN **677**G.J. van Middelkoop
Gereformeerd onderwijs:
Beperkte verbredingMEDITATIEF **681**A. Kamer
PinksterfeestWANDELEN MET GOD **682**B. Luiten
PostmodernUIT ALLE VOLKEN **685**W.M. Bakker
TeleurstellingKERKGESCHIEDENIS **687**B. van Zijlkom
Paulus' zendignsaanpakLIED VAN DE WEEK **691**A. de heer-de Jong
lied 320: Zingt een nieuw lied
voor God de Here

en verder.

Uit de kerken
Persberichten
Meegelezen

KERKELIJK LEVEN / G.J. van Middelkoop

GEREFORMEERD ONDERWIJS: BEPERKTE VERBREDING

Op 20 april besloot de algemene ledenvergadering van het Landelijk Verband van Gereformeerde Schoolverenigingen in principe, dat voortaan ook Christelijke Gereformeerden lid kunnen worden van Gereformeerde schoolverenigingen en benoemd kunnen worden aan een Gereformeerde school. Het voorstel om dit in bepaalde omstandigheden ook mogelijk te maken voor Nederlands Gereformeerden haalde het niet. Met dit besluit hebben de schoolbesturen op landelijk niveau een gezamenlijk bezinningsproces van zo'n anderhalf jaar afgerond. Het besluit biedt een kader; over de doorwerking en uitvoering regionaal en plaatselijk zullen de afzonderlijke schoolverenigingen zelf nog moeten doorpraten en beslissen,

vragen

Over de voorgeschiedenis vertelde ik u in de nummers van 15 en 22 september 2001 en 5 januari 2002. Kort samengevat: met gereformeerd onderwijs wilden we altijd onderwijs dat zich laat

bepalen door wat de HERE in zijn Woord openbaart, zoals wij dat in de weergave van de gereformeerde belijdenissen verstaan. De piëdiking van de voluit gereformeerde leer in een gereformeerde kerk achtten we van levensbelang. Voor de voe-

ding en het scherphouden van ons geloven en een gereformeerde kijk op de dingen. Zeker ook voor de opvoeding thuis en het onderwijs op school. Dat was de reden om de gereformeerde school nauw te binden aan een gereformeerde kerk. Het ging erom, dat op een gereformeerde school allen zich in hun werk voortdurend metterdaad binden aan de Bijbel. En er ernst mee maken, dat **steeds** meer rot zijn recht te laten komen, zowel in het onderwijs als in de omgang met de jongeren. *Het wezenlijke van Gereformeerd onderwijs ligt in zijn inhoudelijke bepaaldheid.*

KERNREDACTIE:

DRS. G.J. VAN MIDDELKOOP,
PROF. DR. B. KAMPHUIS

OVERIGE REDACTIELEDEN:

DR. E.A. DE BOER,
ONS. A.L. TH. DE BRUIJNE,
DRS. I.D. HAARSMA, DRS. P. HOUTMAN,
DRS. B. LUITEN, DRS. K. DE VRIES,
J. WEERTERT

MEDEWERKERS

J.J.D. BAAS, DRS. E. BRINK,
J.M. DE JONG,
DRS. C. HOKSBERGEN,
DRS. A.S. VAN DER LUGT,
DR. J. SMELIK, DRS. H. VELDMAN

REDACTIE-ASSISTENT

H. PRINS, Meulenbeldlaan 159, 7602 XK Almelo,
tel. 0546-870843, f-mail: reformatie@wxs.nl

Alle stukken bestemd voor de Redactie aan:
De Reformatie, Postbus 24, 8260 AA Kampen.

UITGEVER:

Print Media bv, Bedum. Technische Realisatie:
Scholma Druk bv, Bedum.

ADMINISTRATIE EN ADVERTENTIES:

Scholma Druk, postbus 7, 9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3013636. Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl
Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank 66 30.92 620

ABONNEMENT

€ 47,- per jaar Studenten € 35,- per jaar (binnenland), € 92,50,- per jaar (buitenland)
Opzegging dient 1 maand voor het verstrijken van het lopende jaar te geschieden.

Losse nummers € 1,20 (incl. Porto).

De Reformatie is op **cassette** verkrijgbaar bij de Stichting Braiectah.
Tel. (0521) 515946.

ADVERTENTIES.

Prijs E 0,45 per mm Contracttarief op aanvraag

Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen

ISSN 0165-5191

Maar de sluier van de vanzelfsprekendheid kan het zicht op dit wezenlijke belemmeren. Waarvoor de vraag rijst: waarom doen we het eigenlijk zo? En ook andere dingen roepen vragen op rond de vormgeving. Op elke gereformeerde school worden wel niet-vrijgemaakte leerlingen toegelaten. Hoe gaan we om met hun ouders? Er is kerkelijke toelichting tot de Christelijke Gereformeerde Kerken, plaatselijk ook tot Nederlands Gereformeerden. Moet dat niet ook gevolgen hebben voor het ledenbeleid van de schoolvereniging? En voor de benoembaarheid aan de scholen?

Geen vragen voor afzonderlijke schoolbesturen alleen, maar ook voor gezamenlijk beraad. Daarom belegde Convent, het Landelijk Verband van Gereformeerde Schoolverenigingen eerst een *werkconferentie* in maart 2001. Vervolgens werd een discussie-nota geschreven, *Samengaan voor identiteit-1*, die besproken werd op een ledenvergadering in november. Begin 2002 volgden *vijf regionale vergaderingen*, waarna een eindnota *Samengaan voor identiteit-2* verscheen, met voorstellen voor de ledenvergadering in april 2002.

ontwikkeling van gedachten

De werkconferentie wilde zoeken naar een nieuwe positiebepaling van gereformeerd onderwijs in de zich wijzigende context. Zeer gelukkig was de greep om te starten met de vraag: wat is precies de identiteit van ons gereformeerde onderwijs? Door deze benadering kwamen de vragen rond de vormgeving (welke leerlingen laten we toe, wie kunnen lid worden en wie zijn benoembaar?) op de goede plaats te staan. Het gaat daarbij immers om de vraag: wat zijn de voorwaarden waar-

binnen we het inhoudelijke werk goed tot zijn recht kunnen laten komen? Verbreiding werd vrij algemeen wel als een mogelijkheid gezien, maar hoe dat dan precies moest, was op de conferentie nog beslist niet duidelijk.

In de eerste nota *Samengaan* voor identiteit kwam het LVGS nog niet met een concreet voorstel. Maar wel gaf het aan, dat het wilde koersen in de richting van een verbreiding met de Christelijke Gereformeerden. Het argument daarvoor was, dat door de GKV en de CGK formeel is vastgesteld, dat zij **één** zijn in de gereformeerde Iccr en dat zij daarom ook willen werken naar kerkelijke eenheid. Dat maakt het mogelijk ook samen te werken aan echt gereformeerd onderwijs. Inhoudelijk zou zo'n verbreiding dan ook kunnen. Daarbij rees wel de vraag, of er formeel-juridische belemmeringen zouden bestaan. Het gereformeerd onderwijs wordt door de overheid erkend als een zelfstandige richting. Maar het Koninklijk besluit van 1960 formuleert dat in termen van een nauwe binding met de vrijgemaakte Gereformeerde Kerken. Wanneer die binding nu veranderd zou worden, zou ook de erkenning van de eigen richting wel eens op de tocht kunnen staan. De ledenvergadering drong er dan ook sterk op aan, dat er volstrekte helderheid zou komen over de juridische ruimte. Daarnaast werd benadrukt dat we toch vooral ook aandacht moeten geven aan de inhoudelijke uitwerking en de praktische vormgeving van gereformeerd onderwijs in deze tijd.

voorstellen en besluiten

Voor de opstelling van een eindnota vroeg het LVGS enkele hoogleraren in het onderwijsrecht om advies. Daaruit bleek.

dat het beleid met betrekking tot benoeming en lidmaatschap wel kan worden verbreed tot kerken met dezelfde grondslag en leer. Maar een nauwe band met de GKV moet wel blijven bestaan. Het LVGS concludeert daaruit, dat dit meer is dan een formele zaak: de inhoud van gereformeerd onderwijs is verbonden met de leer van de vrijgemaakte Gereformeerde Kerken. Dat leidde tot de formulering van punt 1 in het voorstel:

1. de nauwe band tussen de gereformeerde school en de gereformeerde kerken vrijgemaakt dient als kenmerk van de gereformeerde onderwijsrichting uitgangspunt te zijn van het leden- en benoemingsbeleid van de gereformeerde schoolvereniging.

Dit deel van het voorstel werd met algemene stemmen door de ledenvergadering aanvaard.

Dit houdt in, dat de besturen er niet voor willen kiezen een kerkelijke binding te vervangen door een inhoudelijke grondslagformulering in plaats daarvan. Het LVGS stelde verder voor een nieuwe kerkelijke binding te formuleren. Daarbij koos het als vertrekpunt het lidmaatschap van de GKV. Daar wilde het aan toevoegen kerkgemeenschappen waarvan meerdere kerkelijke vergaderingen hebben uitgesproken dat daarmee eenheid bestaat in kerkelijke leer. Landelijk geldt dit van de CGK, met wie nog wel een zichtbare organisatorische eenheid bestaat, maar wel een inhoudelijke eenheid. Plaatselijk zou dit ook kunnen gelden van kerkgemeenschappen over wie een classis of particuliere synode een vergelijkbare uitspraak heeft gedaan.

Dat leidde tot de formulering van de punten 2 en 3 van het voorstel:

2. voor de toepassing van het onder 1 bedoelde beleid zijn, op grond van uitspraken van Generale Synoden van GKV en CGK over geconstateerde eenheid van de kerkelijke leer, de christelijke gereformeerde kerken gelijkgesteld met de gereformeerde kerken vrijgemaakt!

3. de onder 2 vermelde uitspraak geldt ook voor andere kerkgemeenschappen met wie de GKV plaatselijk een door een meerdere kerkelijke vergadering van de GKV geaccordeerde samenwerking is aangegaan op basis van geconstateerde en schriftelijk vastgelegde eenheid in de kerkelijke leer

De ledenvergadering discussieerde lang over deze voorstellen. Daarbij ging het niet zozeer over punt 2 - dat werd uiteindelijk aanvaard met 5 stemmen tegen en 26 voor - maar vooral over punt 3. De voorstellen bedoelden een algemeen beleidskader te scheppen, waarbinnen voor de verenigingen ruimte blijft om zelf te beslissen wanneer ze tot uitvoering van dit beleid willen overgaan. Toch bleven velen hui-verig. Moet de plaatselijke kerkelijke situatie eigenlijk niet meer bepalend zijn? Als één school gebruik maakt van de voorgestelde beleidsruimte, dwingt ze dan ook anderen niet hetzelfde te doen? En wat zijn de arbeidsrechtelijke consequenties precies? Vragen de onduidelijkheden niet om grotere terughoudendheid? Zijn we hier al toe aan een verantwoorde beslissing? De vergadering vond uiteindelijk van niet: met 21 stemmen voor en 10 tegen besloot zij een uitspraak over punt 3 uit te stellen tot een later moment.

Een vierde punt in de voorstellen raakte de inhoud van het onderwijs. Er moet verder nage-

dacht worden over de gereformeerde onderwijskundige visie: wie zijn we, waar staan we voor en op welke manier zijn we herkenbaar voor anderen? Hoe verwoorden wij de karakteristieken van gereformeerd onderwijs in het jaar 2002 en volgende? Daarom luidde punt 4 van de voorstellen:

4. Het LVGS dient samen met de gereformeerde scholen in de komende tijd door gerichte initiatieven te bevorderen, dat de karakteristieken van het gereformeerd onderwijs opnieuw worden beschreven. Het LVGS reikt daartoe, samen met andere gereformeerde onderwijsorganisaties en zo mogelijk met directe betrokkenheid vanuit de Christelijke Gereformeerde Kerken, handzame documenten aan voor bespreking in de ALV en ten dienste van de eenheid van de gereformeerde scholen

De ledenvergadering aanvaardde dit punt met algemene stemmen.

In een slotstemming werd het geheel van de voorstellen aanvaard met vijf stemmen tegen.

bakens en koers

Daarmee kwamen de besturen na een grondige discussie in een goede sfeer tot een afronding van deze discussie. We mogen constateren dat zij, ondanks verschillende weging van anderen, samen gezocht hebben naar een goede richting om de problemen op te lossen waarvoor we ons vandaag gesteld zien. Wanneer de stromingen in het vaargebied veranderen, kan het goed zijn dat we de bakens verzetten, als het maar geen wezenlijke verandering van koers betekent. Het is dan ook te hopen, dat de leden van het LVGS blijven streven naar een zo groot

mogelijke consensus wat betreft het leden- en benoemingsbeleid met het oog op de gewenste eenheid in de gereformeerde onderwijsrichting.

wat staat ons verder te doen?

Het besluit van de algemene ledenvergadering van het LVGS was een *besluit van de besturen* en het **was** een *kaderbesluit*. Hoewel her en der de achterban wel was geraadpleegd, moet de discussie met de plaatselijke leden van de schoolverenigingen en met de leraren en leraressen in veel gevallen nog op gang komen. Plaatselijk zal de concrete kerkelijke situatie daarbij wel eens anders kunnen wegen dan de landelijke situatie voor de koepelorganisatie deed. Daarom is het wijs, het onderscheid tussen beleidskader en beleidsuitvoering goed te blijven zien.

Punt twee op de agenda is de *verdere doordening van de* inhoud en dergelijke van het gereformeerde onderwijs. Naar mijn idee hebben we in onze geloofsvisie een geweldig inspirerend kader voor opvoeding en onderwijs. Binnen dat kader valt nog veel te ontwikkelen en vorm te geven. Dat kan zijn betekenis hebben voor een goede ontwikkeling en toerusting van onze leerlingen. Het kan nok de docenten fris en hij de tijd houden. En op een eigen wijze **body** geven aan de reclameboodschap van de overheid: wie werkt hij het onderwijs kan veel betekenen voor kinderen en hun vorming! Het is dan ook goed dat het LVGS deze verdere doordening wil gaan stimuleren.

Daarbij past ook een derde punt, dat ik al eens eerder noemde, maar waarvoor ik toch ook nu graag aandacht vraag. Dat betreft de beroepsvoorbereiding

en *voortgaande toerusting* van de gericfnrmcerde leraar. Het gaat me dan niet om de vaktechnische scholing, maar om het doordenken van de principiële vragen die spelen bij zijn werk. Algemeen aanvaard wordt dat het goed voor je is je van tijd tot tijd te laten nascholen. Nascholing op principeel gebied kan een instrument zijn tot verdere profilering en doorwerking van de identiteit van de gereformeerde school. Dan kan ieder in toemende mate een bijdrage geven aan de vormgeving van de identiteit van het onderwijs. Dit moet gereformeerde schoolbesturen zeer ter harte gaan, waarom ik het graag aan de aandacht van de besturenorganisatie aanbeveel.

Drs. G.J. van Middelkoop is eind-redacteur van dit blad.

uit de kerken

Spakenburg-Zuid – Bedankt voor beroep: R.M. Meijer te Hoogezand-Sappemeer

Rotterdam-Oost – Beroep aangenomen: M.A. van Leeuwen te Zuidwoldc

Amersfoort-West - Nieuw adres kerkelijk bureau: ma. 19.30 - 20.00 uur: fam.JJ. Buist, Soesterweg 576.3812 RP Amersfoort. Tel. 033 - 463 73 97. E-mail: ijbuist@worldonline.nl

Enschede - Sinds 1995 is Drs. H. Bos, in opdracht van de samenwerkende kerken in Overijssel en de Noordoostpolder, werkzaam geweest voor het zendingswerk in Indonesië. In maart j.l. is Drs. H. Bos met zijn vrouw gepatriëerd: vanaf heden kan hij weer een beroep in overweging nemen. Zijn adres is: Drs. H. Bos. Schumannlaan 6, 7522 KE Enschede. Tel. 053-4355547.

"Maar wij hebben de zin van Christus."
(1 Cor. 2:76)

respectabel?

Mag je respect vragen voor **het** woord van de kerk: de preek, het onderwijs, het vermaan?

Op **gezag** van wie wordt gesproken?

De tekst geeft antwoord: wij hebben de zin van Christus. De gemeente heeft een gezag dat gegeven is met de ontvangst van de Heilige Schrift als instrument van de Geest van Christus. De dienst van het Woord wordt ook bediening van de Geest genoemd (2 Cor. 3:6). Vers 3 zegt zelfs dat de gemeente een brief van Christus blijkt. "dooi, onze (Paulus) dienst opgesteld, niet met inkt geschreven, maar met de Geest van de levende God, niet op tafelen **van** steen, maar op tafelen van vlees in de harten".

de les van moed vatten.

Pinksteren leert ons opnieuw vrijmoedigheid. De gemeente leeft in de beloofde gemeenschap met de Geest van Christus. We zijn in Hem **gedoopt**. Hij omgeeft ons.

Aan Zijn werk heeft de gemeente te danken het geloof dat gepreekt wordt, ook ons geloven van dat gepreekte geloof. Van Hem konink de wijsheid, moed en kracht om de Naam van **HEER**, Gods grote daden in Hem, te belijden en **te** verkondigen.

de zin van Christus

Paulus schrijft dat hij in zwakheid naar Corinthe gekomen is om het evangelie brengen. Menselijke wijsheid heeft hem daarbij niet kunnen helpen. Iets anders is het

geheim van zijn werken: wij hebben de zin van Christus, zo schrijft hij in **ven 16**.

De Geest van Christus heeft door de bediening van het evangelie het hart gericht op het Koninkrijk Gods. Er is nieuwe kracht, gepaard met nieuwe kennis van de aloude Schriften. Dat heeft de Geest van Christus tot stand gebracht, zoals de Heer zelf beloofd heeft.

de beste uitrusting.

Betere uitrusting kan er niet gegeven worden. Immers de Geest kent alle dingen kent, ook de diepten Gods (**1** Cor 2:10). Hij heeft ook de gemeente de zin van Christus gegeven (v. 16). We kennen door Hem Gods werken tot verlossing {Jes. 64}, de zin des **HEEREN**.

Twee uitspraken tot onze **troost**. Paulus spreekt immers daarover oog in oog met de wijsheid **van** de wereld: de machthebbers van de eeuw.

de beste gaven.

De wijsheid van de Geest gaat daar ver boven hen uit. De Geest maakt de 'geestelijke mens', die zich laat geven de weldaden van de Heer Christus. De "ongeeestelijke mens" komt om iti eigenzinnigheid, zoals blijkt uit het feit dat zij de Christus der Schriften hebben verworpen. Niet verwonderlijk, zo zegt de apostel, want de geestelijke dingen worden door het ongeestelijke verstand niet aanvaard.

eigen aard.

Met de kennis, door Gods Woord gegeven, mag de gelovige vrijmoedig in de wereld staan. Je kunt de concurrentie met de wijsheid van de wereld aan. Op allerhoogst gezag. Bewapend met het Woord van de Geest van Christus.

Paulus wijst op de kracht van de 'normale' ambtelijke bediening van het Woord, die hij ook bediening des Geestes noemt.

De kennis van diepten Gods is het kennen van de goedheid van de **HEERE**. Zo diep is dat een mens **het** niet aanvat, tenzij het wonder gebeurt van geloof en bekering. Paulus zegt in vers 9: wat geen mens heeft gezien, geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgeklommen, dat heeft God geopenbaard. Het was al beloofd. Het antwoord op het gebed om verlossing is gegeven (Jes. 64). Dat weten wordt benoemd als het hebben van de zin van Christus.

de zin van Christus.

Let erop hoe de apostel steeds spreekt over 'wij'. De apostel en zijn helper inclusief de gemeente tot wie hij sprak, delen in het geheim, dat op Gods gezag de Naam doet belijden en verkondigen. Ook wij gewone mensen, geheiligd in Christus, bewerkt door de Geest van Christus, zijn toegepast om vrijmoedig tegenover de wijsheid van de wereld Gods grote daden te belijden! We hebben immers de zin van Christus, zo zegt de apostel.

POSTMODERN

Voor veel mensen is het geloof een probleem geworden. Het zegt ze niks meer, doet ze niks meer. Ook in de kerk, onder ons.

*Je gelooft wel, ergens, je bent **erbij** opgegroeid, je bent **dat** zo **gewend**, maar ondertussen heb je er ook je vragen bij. Klopt het allemaal wel, heb ik er echt wel wat aan?*

Kunnen de oude antwoorden van het evangelie mij vandaag nog wel verder helpen? Hebben de grote woorden van de belijdenis niet hun tijd gehad? Postmodern heet dat. 't Is het einde van alle zekerheden, ook van het christelijk geloof.

Zo is het toch al eeuwenlang geweest, koninkrijken kwamen op en verdwenen. Vandaag zijn we blij dat het koninkrijk van Hitler verdwenen is. Inmiddels is ook de Berlijnse muur afgebroken, het Oostblok ingestort. Welk rijk zal volgen?

confrontatie

Is het zo ook niet met godsdiensten en geestelijke stromingen? En waarom zou liet christendom daarop een uitzondering zijn? Is het evangelie wel het eindpunt van alle tegenspraak? En als je dat dan ook zo voelt: ik doe er niks mee, wat dan? Pak ik dan m'n bijbel, om nog weer eens goed naar God te luisteren? Als het je zo weinig zegt, doe je dat niet.

Het evangelie is de oude *waarheid*, de wijsheid van God.' Het kruis van Jezus – in de ogen van mensen dwaasheid – maar de hoogste wijsheid van God! Dat botst. Gods wijsheid, maar ik kan er niks mee. Dan ben je niet gemotiveerd daar verder naar te luisteren. Veel te veel confrontatie.

Overall in de wereld heerst *onzekerheid*. Zoveel systemen hebben al hun tijd gehad. Waar kan je nog op aan vandaag? Maar in de kerk heerst *zekerheid*, de wijsheid van God, de *waarheid* van het evangelie. Dat botst.

Natuurlijk, het kan ook: jij hebt *gekozen*, voor het geloof. Temidden van de botsing van de geesten heb je de goede keus gemaakt, voor God. Zoals nu met Pinksteren zoveel jongeren belijdenis doen van hun geloof. Prachtig!

Toch, we leven in een tijd dat er meer dan ooit aan *ons* getrokken wordt. Je gelooft, maar wat doet het je nog? Wat heb ik er nog aan in de wereld van vandaag? Is het voor mij m'n enige troost in leven en sterven? Is

wandelen met God

het voor *jou* goddelijke wijsheid om het leven aan te kunnen?

In de praktijk staat het geloof veel verder van ons af dan we vaak willen weten. We maken plezier en doen ons werk, op zich OK, maar God staat buiten ons hele leven. Is het evangelie dan praktisch niet *dwaasheid* geworden, een lachertje?

Het kan een probleem voor *jezelf* zijn. Je wilt dit helemaal

niet, je wilt graag bewust in band met God leven, maar het glibbert je door de handen.

Je komt het ook tegen bij *ankeren*, bij je kinderen, vrienden en bekenden.

De vraag is: wat kun je eraan doen? Moet je gelijk in de confrontatie? Kun je voor die vragen begrip hebben?

Nu, in Paulus' tijd was er ook al zoiets aan de hand. Het evangelie temidden van de cultuur van die tijd, met ook de *vragen* van die tijd.

Joden vragen tekenen.' bewijzen in de *vorm* van wonderen. Of Jezus zijn evangelie even bewijzen wil, dat het echt van God komt. Is Hij Gods Zoon, terwijl Hij ook nog doodgaat aan het kruis? Daar stoten ze zich aan. Grieken vragen wijsheid. Helpt het hun kijk op de wereld te verbeteren? In het licht van hun Griekse wijsheid was het kruis een lachertje. En een opstanding uit de *dood* is voor hen een onmogelijkheid. Tegenover dat 'nee' van Joden en

Gricken stelt Paulus de waarheid van het evangelie. De dwaasheid van liet kruis, wat dwaas *lijkt*, is wijsheid van God! Het kruis is Gods wijze plan om mens en wereld te redden. Plannen van knappe mensen vallen *daarbij* als stommiteit door de mand.

Dus, dat is confrontatie! God tegenover de mensen. Zijn wijsheid tegenover onze dwaasheid!

begrip

Dus geen enkel begrip? Maar wat heeft de Here Jezus voor ons gedaan? Is dat niet zijn hele hart ons gegeven. *vol* incedelijden en meeleven met ons mensen?

Toen Hij hier op aarde was ging Hij om met zondaars, tollenaars, hoeren. Hun zonden keurt Hij uiteraard nie goed, maar Hij gaat wel naar ze toe. staat voor ze open, ja Hij *gaat* voor ze, ook naar het kruis!

Zelfs spot en tegenspraak heeft Hij verduurd, vijandigheid en onrecht.

Wat is waarheid. zuchtte Pilatus vanuit zijn Griekse wijsheid.

Zijn soldaten spijkerden Jezus aan het kruis. Reken hun die zonde niet *toe*, had Hij tot zijn Vader. Zo is Jezus. Zullen wij dan niet openstaan voor mensen in hun moeiten en vragen? Of zelfs als ze de waarde van het kruis helemaal niet meer zien? Ook wij waren vanouds vijanden van God. Als je gelooft, is dat een genadegave van God. Dan past ons openheid en liefde voor mensen die nog niet zo ver zijn. Laat het in elk geval niet aan ons liggen als *zij* met hun vragen en kritiek niet naar ons komen: kinderen thuis, medebroeders en -zusters in de gemeente, anderen om *ons* heen.

En dan niet maar discussiëren *wie* er gelijk heeft. Het evangelie is nie maar een theorie, het geloof geen systeem. Systemen zijn er genoeg gevallen.

Maar samen leren zien: *wat heeft Jezus daar voor ons aan het kruis gedaan?* Hoc is Hij daar onder

heel de zinloosheid van het bestaan doorgegaan!

De zinloosheid van het bestaan, dat is het gevoel dat je zonder *dat* er een God is zo in het leven gegooit bent. Alsof *je* aan het hungec jumpen bent, zo in de wereld gevallen. *Dáár* zit je nog aan een kabel *vast*. Jezus

kwam echt in het diepe, aan het kruis. Hij zonk weg van Vaders ogen en viel in helse diepte: *Mijn* God, waarom hebt U Mij verlaten? Dat is het leven zonder God ten voeten uit, uiteindelijk de diepte van de hel. Die heeft Jezus doorgemaakt aan het kruis. voor ons. Als je dan voelt: wat is het leven nog, bedenk dan: Jezus heeft dat allemaal op her ergste doorgemaakt aan het kruis.

En Hij is erbovenuit gekomen, in zijn opstanding. Dan kan je altijd, bij wat je ook meemaakt, toch God danken. Hij helpt je er weer bovenop, Hij geeft je uitzicht. Dat is *zijn* wijsheid.

wat wil je?

Maar dat moet je *wel willen*! Je houvast zoeken bij wat in de ogen van men een lachertje is. En God daarvoor *danken*! Wil je dat? De tijd *vandaag* leert: Jezus' kruis kan lang niet op tegen de problemen van nu. Van die oude antwoorden zie ik de wereld nog *niet* beter worden.

Maar het evangelie zegt: Jezus' kruis, daarin ligt de redding van de wereld!

Met de tijd van vandaag mee gooi je het weg. In geloof dank *je* God uit de grond van je hart. Dus, dat moet je *willen*. Dat is meer dat he accepteren van één waarheid. Dat is buigen voor God, Hem danken en loven. Niet maar een weetje: het zal wel zo zijn. Maar van harte: aan

God dank ik mijn leven. Jezus' kruis. daar heb ik *houvast* aan!

Of is hel: je wilt wel houvast, waar dan ook aan, maar *niet* aan Jezus' kruis'? Je zoekt overal, je kunt het nergens vinden, maar Jezus' kruis zal hel hij voorbaat *niet* zijn!

Je gaat Jezus' kruis de maat nemen. Kan dat *mij* wel genoeg houvast geven?

Zoals de Joden toen: heeft Jezus Zich genoeg bewezen met wonderen? Nooit was het genoeg. Of *als* de Grieken toen: past het in onze wijsheid? Nooit konden ze in het kruis van Christus wat zien dat hen boeide.

Gaan wij ook Jezus' kruis meten aan onze eisen? Ik zoek houvast, in de wereld van vandaag. *is* Jezus' kruis daar genoeg voor'?

Heb ik daar houvast aan? En zo nee, dan hoeft het voor mij niet.

Ga je dan niet Roven God en zijn wijsheid staan? Je overziet de wereld, met al *7n* systemen, en dan ook Rel geloof, alsof het een systeem van beneden is. in plaats van wijsheid van hoven, en dan zeg je: niets kan mij boeien. Ga je dan niet boven God staan? In plaats van Hem te *danken* voor wat Hij geeft? Waar inderdaad verder niets standhoudt, alles gaat voorbij, maat juist in Christus zie je een graf dat opengaat. de dood overwonnen. Dat is het enige echte houvast!

God is vol liefde en begrip, voor ons mensen in onze zonden en zwakheden. ook op het punt van het geloot Maar uiteindelijk zullen we wel moeten kiezen. Jezus' kruis, is dat uit God of uit mensen'? Hoogste wijsheid van God, of iets stoms hcdacht door mensen? Een theorie die ik aan de kant schuif, of een wonder waar ik God voor dank?

Dus, met alle begrip. want er is best wat aan de hand in de

wereld van vandaag. Het gevoel dat je daarbij hebt, is goed voor te stellen. Maar evengoed, hoe hoog heb je daarbij onze hemelse God en Vader? De wereld is nog altijd *zijn* wereld. En hoe heeft **Mij** dat laten zien in Jezus' dood en opstanding!

houvast

En houd je je daaraan vast, dan heb je gemotiveerd voor het leven, en kun je ook wat voor anderen betekenen. Kincleren, vrienden, wie ook om je heen. 't Maakt nogal verschil of je teleurgesteld door het leven gaat: nergens houvast, **of** getroost en blij: *God* is mijn houvast. Daarmee kun je ook anderen motiveren.

Want, en zo werkt dat dan: het *evangelie* is **een** kracht van God tot redding. Jezus' kruis *geeft* houvast. Ik kan daar zelf aan twifelen: wat merk ik ervan? Maar door de dwaasheid van de prediking werkt God! Zo bereikt wie Hij wil, redt Hij wie geloven. Inderdaad, van beneden is het niet. 't Is een gave van God, zijn genade.

Hij *geeft* houvast. Dan, door het geloof, **heb** je ook houvast. En je *wordt* gered, jezelf en zoveel anderen, ook vandaag!

1. 1 Korintiërs 1:18 - 2:16.
2. 1 Korintiërs 1:22.
3. 1 Korintiërs 1:21.

Ds. J. Luiten is predikant van de Gereformeerde Kerk te Alkmaar

PERSBERICHT

Congres GemeenteNproject

Jong en oud: op het vorige congres verzorgde de 79-jarige J. Kamphuis een inspirerende bijbelstudie. Dit jaar zal prof. W. van 't Spijker dat doen.

2002

Enthousiasme, van elkaar leren en commitment aan God. Dat zullen de resultaten moeten zijn van het "Bereidheidscongres 2002", georganiseerd door GemeenteNproject.

Wie doen mee

Deelnemers zijn jonge mensen (20-35 jaar), die stimulans zoeken om in de gemeente aan de slag te gaan. Op het vorige congres waren ook 40 plussers en 50 plussers. Ook zij zijn welkom. Het vorige congres in het jaar 2000 leverde 300 aanmeldingen op. Dit was het dubbele van de verwachting, zodat nu gekozen is voor een groter congrescentrum met 650 slaapplaatsen. Op zaterdag verwacht men bovendien veel ambtsdragers als dag-gast.

Programma

Op vrijdagavond zal drs. Bernard Bos van GVI Steunpunt Gemeenteopbouw met groepen aan de slag gaan. Dit zal inzicht moeten verschaffen voor ieders eigen mogelijkheden in het houden aan de gemeente. Op zaterdag zullen hiervan de concrete resultaten te zien zijn die aanste-

kelijk werken. De afsluiting op vrijdagavond gebeurt in de vorm van mime door Peter van Dijk. Prof. Van 't Spijker verzorgt op zaterdag de bijbelstudie over het thema roeping. Musicalartiest Bruce Kuhn uit Engeland reciteert op kunstige wijze gedeeltes uit de bijbel. De middagworkshops op zaterdag staan in het teken van: *Ik wil profetisch leven, ik wil koninklijk leven, ik wil priesterlijk leven*. De predikanten J. van Langevelde (voorzitter van de Christelijke Gereformeerde Werkgroep voor Gemeenteopbouw), K.P.A. Moedt, P.J.C. Colijn, G.H. Hutten en S. Kruidhof nemen dat voor hun rekening. Ieder neemt een inspirerend gemeentelid mee, die uit eigen leven laat zien hoe dingen tot stand zijn te brengen in de gemeente.

Info en aanmelding

Het congres thema is: *Hier ben ik... om u te dienen, Heer*. Het Bereidheidscongres 2002 vindt plaats in De Bron te Dalfsen op 13 en 14 sept. Aanmelding is mogelijk via de website: www.GemeenteNproject.nl Informatie Klaas Koelewijn 06-51 44 59 30 of Gerard Markerink 043-36 30 120 of E-mail: g.markerink@GemeenteNproject.nl. Aanmeldingsformulieren zijn bij Gerard aan te vragen.

Goede muziek en jongeren horen hij elkaar.

Van alle volken

"Es is één reden waarom ik niet meer in de kerk kom, en dat hen jij!" Met een kwaad gezicht kijkt Diran me aan. En met stemverheffing vervolgt hij: „Ik heb een ongeluk gehad en de kerk heeft niets voor me gedaan; jij ook niet!" Verbouwereerd hoor ik de Irakees aan. Al een paar maanden heb ik hem niet meer in de kerk gezien. Als ik informeer waarom we hem al die tijd hebben gemist, komt er ineens een stroom van kritiek los. Na een paar minuten vat Diran z'n grieven in één uitroep samen: „Waarom helpt de kerk me niet?!" Het is niet voor het eerst dat Diran op een heftige manier tegen me uitvalt. De eerste zondag dat hij in de kerk kwam, was het meteen al raak. Tref was een avondmaalsdienst en ik maakte hem duidelijk dat wij geen open viering kennen. Daarop volgde een uitbarsting van ergernis en onbegrip. Of ik soms dacht dat hij geen goede christen was! Terwijl de kerkenraad binnen kwam, regenden Dirans uitingen van ongenoegen als een koude douche over me heen. Brrr!

In de maanden daarna kwam de Irakees nog verschillende keren in de kerk, vooral als hij hulp nodig had. Zijn kritische en agressieve houding liet hij nimmer thuis. Toen hij het op den duur voor gezien hield, raakte hij langzaam maar zeker uit beeld. Totdat ik hem een paar maanden later op een donkere avond op het AZC ineens tegen het lijf loop. Hij vraagt hoe het met me gaat en uit beleefdheid informeer ik ook naar zijn situatie. Als ik zeg dat ik

hem lang niet in de kerk heb gezien, wijst hij mij zonder aarzelen als de schuldige aan.

Hij verzoekt me mee te komen naar zijn bungalow, want hij heeft nog meer op z'n hart. Met een ongemakkelijk gevoel volg ik hem. Diran schotelt me een kop Arabische koffie voor en zet een schaal stroopwafels en gevulde koeken op tafel. Dan begint hij over het ongeluk dat hij enkele maanden geleden heeft gehad. Ik herinner me dat hij zonder geldig rijbewijs en in een onverzekerde Ford bij een aanrijding betrokken was. De week erna ben ik nog bij hem geweest om te informeren hoe het ging. Hij bleek er zonder kleerscheuren vanaf gekomen te zijn.

Diran blijkt zijn eigen verwachting van mijn bezoekje van toen te hebben gehad. Hij dacht dat ik hem kwam vertellen dat de kerk de schade wel zou vergoeden. Ik leg hem uit dat we geen verzekeringsmaatschappij zijn en veronderstel dat hij zijn verwachtingen van de kerk misschien wat moet bijstellen. Het lijkt me bovendien wel erg gemakkelijk om de kosten van bewust gemaakte overtredingen zomaar op de kerk af te schuiven. Er is toch ook nog zoiets als eigen verantwoordelijkheid?

„Oké", zegt Diran, waarna hij z'n tweede beschuldiging op me afvuurt. „Waarom heb je me niet geholpen om werk te vinden?" Ik breng in herinnering dat ik ooit een flinke krantenwijk voor hem heb geregeld, maar dat hij het zelf

in de tweede week al liet afweten. „Dat was geen goed werk", reageert hij fel. „Ik wil zwart werken?" Hij kent mijn bezwaren daartegen, maar voegt die zonder pardon van tafel. „De overheid dwingt mij ertoe. Ik móét wel zwart werken. Anders kan ik mijn auto niet betalen."

Als Diran al z'n teleurstellingen uitgebreid heeft geuit, vraagt hij nors waarom ik zijn koeken onaangeroerd op tafel laat staan. Om hem niet nog eens tegen het zere heen te raken, neem ik een stroopwafel. Diran heeft zijn hart intussen blijkbaar voldoende gelucht en vraagt wanneer ik bij hem kom eten. Ik kijk hem verbaasd aan, waarna hij me verzekert een uitgebreide Arabische maaltijd voor me te zullen bereiden. Het maken van een afspraak stel ik nog even uit, maar ik beloof hem binnenkort in elk geval nog eens op te zoeken.

Anderhalve week later belt Diran. Hij moet het land uit en vraagt wat ik voor hem kan doen. „Je moet me helpen", zegt hij nadrukkelijk. Een oplossing heb ik niet, maar desondanks klop ik een paar dagen later bij zijn bungalow aan. Ik tref een andere Irakees, die vertelt dat Diran er niet is en ook niet meer terug zal komen. Hij is vertrokken, zonder iemand over zijn reisdoel geïnformeerd te hebben. Het lijkt ei-op dat de driftige Irakees toch z'n eigen oplossing heeft gevonden. Dat hij intussen blijkbaar vergeten is dat ik nog een maaltijd van hem tegoe had, neem ik hem maar niet kwalijk.

Psalmenexpositie in Eindhoven

In de Stadkerk St. Cathrien in Eindhoven is t/m vrijdag 24 mei 2002 een groot aantal unieke uitgaven van psalmboeken te zien, van de allervroegste uit de tijd van de Reformatie tot moderne berijmingen en vertalingen. Het betreft een particuliere verzameling. Boven-dien worden etsen van Marc Chagall en andere schilderijen getoond die psalmen als onderwerp hebben. De expositie gaat twee jaar door het land en trok reeds sterk de aandacht in de Domkerk te Utrecht, de Laurenskerk in Rotterdam en in andere plaatsen. Random de tentoonstelling worden tal van activiteiten georganiseerd, zoals muziek-uitvoeringen, lezingen en andere bijeenkomsten, die overal veel bezoekers trekken. Voor de tentoonstelling zijn aanvragen vanuit het buitenland zoals Zuid-Afrika en Japan.

Het materiaal komt uit de privé-collectie van de in Vlaanderen woonachtige Gert-Jan Buitink. Hij heeft zijn bezit tijdelijk in bruikleen gegeven aan het NBG. De vele exclusieve uitgaven worden getoond in vitrines met kleurrijke achtergronden. De ongeveer 300 tentoongestelde psalmboeken zijn rijk gevarieerd: psalmen in oude en nieuwe talen, psalmen in een katholieke of calvinistische traditie, psalmen als curiosa, etc. Naast boeken worden de psalmen ook in beeld gebracht in olieverfschilderijen van Renaat Rosschaert, aquarellen van Leen van Tichelen en bronzen beeldjes van kunstenaar Caról Cairns te Gouda.

Een speciale boekuitgave *Het verhaal van de psalmen* vergezelt de tentoonstelling. Nu reeds is er een tweede herziene en uitgebreide druk van verschenen. Het boek bevat tevens de catalogus van de tentoongestelde werken. Het is ook te bestellen bij het NCB, tel. (023) 514 41 68 of e-mail: JvdVeen@bijbelgenootschap.nl. De prijs bedraagt slechts € 5,- per stuk. Voor meer informatie NCB werkgroep: Tel. (040) 285 71 79.

nieuw uitgekomen

Morgen doe ik het beter;
Gids voor gewone christenen
door prot. dr. H.J. Selderhuis.

*'Heb jij dat ook? Ik heb **nier** veel te vertellen. Ik maak weinig mee. Ik geloof in de Here Jezus. Soms zie ik hei in het geloof helemaal zitten en soms helemaal niet, maar doorgaans is het gewoon geloof. Verdacht gewoon.'*

Een citaat van prof. Selderhuis. Ren je net zo'n 'gewone' gelovige als hij, dan is dit boek voor jou. Want is het eigenlijk wel de bedoeling dat we superchristenen worden? We worden tenslotte niet behouden door ons christen-zijn, maar door genade. En toch...je wilt zo graag groeien in de geloof, maar dat mislukt regelmatig. In dit boek wijst de auteur op humoristische en tegelijk gevoelige manier een weg om met je zwakheden toch in geloof te leven. Bij elk hoofdstuk staan vragen voor persoonlijke verdieping of bespreking in een groep.

Uitgeverij De Vuurbaak Barneveld. 9,20 euro (116 blz.)

De duivel

door Ton van der Hoeven.

Een heldere, eenvoudige, informatieve en toch uitdagende boekje over een van de meest fascinerende en gevaarlijkste figuren uit de christelijke cultuur: de duivel. Wie is hij, wat doet hij? De auteur gaat o.a. na welke denkbeelden er leven over de duivel, wat de bijbel hierover zegt en hoe er in de geschiedenis over is gedacht. Een boekje dat iedereen wil helpen die in deze moderne tijd zit met vragen over goed en kwaad. De auteur is predikant in de Nederlandse Hervormde Kerk en prouneerde op een studie naar het imago van Satan in onze cultuur.

Uitgeverij Roekiicentrum Zoetermeer. 8,90 euro (74 blz.)

meeglezen

Ds Pieter Boomsma schreef in het *Centraal Weekblad* van 26 april over vertrouwen in het geloof:

Het is een vage grens, die er ligt tussen vertrouwen en zorgeloosheid. Jezus zegt, dat we ons geen zorgen mochten maken voor de dag van morgen. Ongewijffeld bedoelt Hij daarmee niet, dat we maar moelen zien hoe de dingen lopen. Het is een oproep, een uitnodiging om te vertrouwen.

Regel de dingen zo goed als je kunt, maar doe het in vertrouwen dat de Heer met je is.

En wanneer je merkt dat je niet weet hoe het verder moet, ga dan maar de meest voor de hand liggende weg. God kan nu eenmaal een bewegende mens heter leiden dan een afwachter. Maar verwacht Hem wel. Wie God leert vertrouwen, zal ook niet hang zijn. God mag dwars door ons kijken, want wat Hij ziet is bij Hem in goede handen.

PAULUS' ZENDINGS- AANPAK

B. van Zijlkom

Vorig jaar verscheen van prof. dr. J. van Bruggen een beschrijving van het leven en het werk van de apostel Paulus. Natuurlijk komt daarin ook het zendingswerk van Paulus uitgebreid aan de orde. In korte tijd kwamen mensen tot geloof en ontstonden gemeentes in allerlei verschillende plaatsen. Wat was het geheim hierachter? Kunnen we spreken van een bijzonder succesvolle zendingsmethode bij Paulus? Hoe zag die methode er dan uit?

Een aantal elementen uit Van Bruggens beschrijving komen in dit artikel naar voren. Ik wil ook ingaan op de vraag wat wij van Paulus kunnen leren in ons zendings- en evangelisatiewerk.

Had Paulus een missionair plan? Was er bijvoorbeeld in samenwerking met de zendende kerk te Antiochië een beleidsplan opgesteld? En werd de uitvoering van dit plan met regelmaat geëvalueerd?

Wie in het Nieuwe Testament naar dergelijke gegevens op zoek gaat, zal ze niet aantreffen. Wel vinden wij een beschrijving van allerlei gebeurtenissen in Paulus' werk, maar deze beschrijving is verre van compleet. Ook over een eventuele zendingsstrategie of een uitgewerkt missionair plan lezen we niets. Hieronder volgt een aantal gegevens waaruit we iets over Paulus' methode kunnen afleiden.

geen zendende kerk

Paulus' eerste zendingsreis begint in Antiochië. We zijn geneigd te denken aan een zendende kerk die een plan heeft ontwikkeld en in dat kader twee

zendelingen uitzendt: Paulus en Barnabas. Toch gebeurt in Handelingen 13 iets anders. Terwijl in Antiochië een aantal broeders en zusters aan het vasten en bidden is, spreekt de Heilige Geest via een profet: "Zonder voor Mij Barnabas en Saulus af voor het werk waartoe Ik hen heb geroepen". Het initiatief gaat niet uit van een zendende kerk maar van de Heilige Geest. De Geest had deze twee mannen al eerder voor dit werk geroepen. Vervolgens lezen we in dit hoofdstuk dat de gemeente hen laat gaan. Zij worden niet door de gemeente uitgezonden maar beschikbaar gesteld aan de Heilige Geest. Ook bij Paulus' latere zendingsreizen lezen we niet over een uitzending door een organisatorische binding aan een zendende gemeente.

de Geest opent deuren

De leiding van de Geest is

karakteristiek voor de weg die Paulus is gegaan als apostel. Beslissingen in verband met zijn zendingswerk nam hij vaak op grond van visioenen die hij kreeg. Terug van de eerste zendingsreis "gaven Paulus en Barnabas verslag van al wat God met hen gedaan had en dat Hij ook voor de Ieidenen een deur des geloofs geopend had" (Hd. 14:27). God wees de weg en bood de mogelijkheden voor Evangelieverkondiging. Soms verhinderde de Geest plannen. Dit gebeurde bijvoorbeeld tijdens de tweede zendingsreis toen hij naar Asia en later naar Bitynië wilde trekken om daar te preken (Hd. 16:6-7). Allerlei veranderingen leidden ertoe dat Paulus uiteindelijk terecht kwam in Griekenland. In een visioen ziet Paulus een Macedonische man, een vertegenwoordiger van de toen overal verspreide en alles dominerende Griekse cultuur. Veel gelovige Joden waren onder invloed van deze cultuur verwereldlijkt. Paulus, oorspronkelijk Farizeeër, komt als het ware in deze Macedonische man zijn machtige geestelijke tegenstander tegen. Deze man roept uitgerekend om hulp... De meest invloedsrijke cultuur heeft Christus nodig! Paulus, gewend aan visioenen, trekt zijn conclusies en reist naar Griekenland.

kracht en zwakte

Kenmerkend in Paulus' optreden was verder zijn kwetsbaarheid, zijn zwakte. Die stak scherp af tegen de kracht van de Heilige Geest die hij mocht laten zien.

Paulus heeft als Evangelieprediker veel geleden. Hij is gestenigd, verjaagd, uitgelachen, gevangen gezet, geslapen en geseseld, **uitgejouwd**. Hij leed tot driemaal toe schipbreuk. Hij wist wat honger is, dorst, kou, slapeloosheid. Hij wist wat dooddsgevaar is. Paulus' optreden was niet zodanig dat je zegt: de mensen hangen aan zijn lippen; hij kwam niet met schittering **van** woorden. Hij was geen geweldige verschijning. Anderzijds mocht hij tekenen en wonderen doen. En wel op zo'n manier dat zelfs heidense tovenaars erdoor overweldigd waren. Rar-Jezus, een tovenaars op het eiland Salamis die Paulus' zendingswerk wilde dwarsbomen, werd met blindheid geslagen. De in die tijd alom bewonderde magie werd te kijk gezet. Zo gebeurde het vaker dat de zwakke Paulus machtige tekenen en wonderen kon doen. Na een steniging en doodverklaring in Lystra staat Paulus op en de mensen zien hem gewoon weer lopen. De inwoners van deze stad zien Paulus en Barnabas als Zeus en Hermes. Als gevangene onderweg naar Rome is Paulus enige tijd op Malta. Hij overleeft een heet van cii giftige slang.

anders

Verrassend is steeds de eisen zwakte en het lijden van Paulus die **naast** de indrukwekkende wonderen zichtbaar bleven. Hij was daarin anders dan de mensen **verwachten**. Tvenaars waren juist mensen met macht. Zij lieten zich gelden en verdroegen geen tegenstand. Uit angst voor goddelijke vergelding durfden de mensen heii niets aan te doen. Door vervolging en lijden te verdragen, onderscheidde Paulus zich van deze tovenaars. Het ging hem **blijkbaar** niet om eigen roem en eer maar om zijn Heer.

We herkennen in Paulus' optreden het beeld van Jezus Christus. Ook Jezus deed machtige wonderen. Hij hielp en genas mensen. Tegelijk waren zwakte en lijden kenmerkend voor zijn optreden. Hij was niet de beroemde koning die in vliegende vaart orde op zaken stelde, denkend in termen van aardse macht. Zijn koninkrijk is niet van deze wereld. Hij leed aan miskenning, tegenwerking en groeiende haat; zijn lijdensweg liep uit in een vreselijke kruisdood. De prediker merkt dat het Evangelie in alle hevigheid botst tegen harde harten van mensen. Tegelijk bewijst de HERE de kracht van het Evangelie door tekenen en wonderen. Doos alles heen breekt Gods koninkrijk door. Ondanks de zwakte van de boodschapper!

zelf een levend voorbeeld

Hiermee heeft een ander aspect van Paulus' optreden te maken. In de Griekse wereld maakte je indruk wanneer je met je boodschap op een professionele manier voor de dag kwam. Paulus 7ag daarvan af. Hij vraagt geen vergoedingen voor zijn optredens. Hij was tentenmaker: een ambachtsman die zelf zijn boterham verdiende. Hoe kan hij meetellen in de Griekse wereld van zijn tijd waarin je alleen populair werd en aanzien kreeg met nieuwe filosofie, rijkdom en bekendheid? Opzettelijk onderscheidt Paulus zich van anderen. Hij vroeg in **de** regel **geen** financiële steun van de gemeenten. Hij liet zich niet betalen voor de wonderen die hij mochi doen; Paulus werkte hard om op niemand een beroep te hoeven doen (1 Tess. 2:9). Ook hierin was hij een levende illustratie van het Evangelie. In de Griekse wereld vol eierzucht en trots, laat Paulus de nederig-

heid, belangeloosheid en persoonlijke inzet van Christus' liefde zien. Hij lijkt onder te gaan in zo'n wereld, waar immers alles groot moet zijn. Maar **hij** baant een nieuwe weg. De weg van de navolging van Jezus Christus.

boodschap

Een belangrijke vraag wat betreft Paulus' apostelschap is: Wanneer hij lijn predikiig in een stad begon, wat was dan zijn boodschap? Moe bracht hij het Evangelie in de Griekse wereld? Hoewel we hiervan geen **compleet** beeld krijgen, kunnen we toch uit allerlei gegevens een goede indruk krijgen. Vooral Paulus' oudste brieven, die aan de pas gestichte gemeente te Tessalonica, geven ons een indruk.

Wij merken dat Paulus in deze brieven geregeld zinspeelt op het basisonderwijs dat de Tessalonicenzen van hem hadden ontvangen. De volgende elementen vallen te ontdekken. Het Evangelie is niet alleen een woord, maar ging gepaard met kracht en werken van de Geest. Er gebeurde iets. Mensen kwamen tot geloof. wonderen waren te zien, Paulus benadrukte ook dat hij geloof verdrucking hoort. Heidenen die tot geloof kwamen, ondervonden zware tegenstand uit **hun** omgeving. Bij het volgen van Jezus hoort het loslaten van je oude leven en de verwachting van een hemels koninkrijk. Het christenleven moet verder beheerst worden door geloof, hoop en liefde, waarbij de liefde centraal staat (1 Tess. 1:3; 4:9-10). Paulus onderwees ook dat de gelovigen zich hebben te houden aan de overlevering: Paulus' brieven en zijn mondelinge onderwijs. Daarin zijn belangrijke punten: levensheiliging, Gods oordeel over onze zonde, de plicht om te werken voor eigen brood, verwach-

ting van de wederkomst en rekening houden met het werk van satan. Tenslotte was Paulus gericht op het aanstellen van oudsten, verantwoordelijke leiders in de gemeente. Paulus' zendingswerk was erop gericht om nieuwe gemeenten te stichten die gebaseerd waren op de leer van de apostelen. In een cultuur vol heidendom en keizerverering riep Paulus de christenen op om als heiligen te leven voos een andere Machthebber, de Heer Jezus Christus.

zorg op afstand

Paulus heeft voor zijn zendingswerk veel gereisd. Hij heeft zich nooit aan een nieuwe gemeente gebonden door er definitief te gaan wonen of door er jaarlijks een bezoek te brengen. De kerken die hij stichtte, waren niet van hem afhankelijk. Uit zijn brieven blijkt dat hij pastorale zorg bood op afstand.

Paulus bleef het Evangelie verkondigen, ook wanneer hij doorreisde naar andere gemeenten. Dan schreef hij brieven. Ook toen hij gevangen genomen was om in Rome voor de keizer te verschijnen, bleef hij schrijven. Niet om de gemeenten aan zich te binden. Dat kon ook moeilijk want Paulus zou wel eens kunnen sterven.

In dit verband valt op hoeveel medewerkers Paulus om zich heen verzameld had. Denk aan Prisca en Aquila. In zijn brieven noemt Paulus veel meer namen van medewerkers (bv. in Rom.16). Deze mensen zetten de prediking voort en ook waren zij belangrijk voor het contact tussen Paulus en de kerken. Kort voor zijn sterven schreef Paulus als gevangene zijn tweede brief aan Timoteüs. Daarin blijkt dat een aantal medewerkers de banden met Paulus heeft verbroken. Sommigen deden dat "uit liefde voor de wereld" (2Tim.4:10);

blijkbaar konden zij als volgelingen van Christus de verdrukkingen niet aan.

In deze laatste brief beschrijft Paulus hoe hij de toekomst van Timoteüs als zijn medewerker ziet. Hij moet zorgen voor de voortgang in prediking en geloof. Timoteüs moet betrouwbare mensen blijven toerusten met datgene wat hem is toevertrouwd zodat deze mensen in de toekomst anderen kunnen onderrichten. Als trouwe arbeiders van Christus ziet Paulus mensen met een ongeveinsd geloof, een geest van kracht, liefde en bezonnenheid. Paulus waarschuwt voor hoogmoed, dwaling, afval en verwereldlijking.

Wat Paulus doet, is dus: zijn medewerkers binden aan het Evangelie. Hij bindt hen niet aan zichzelf. Hij roept hen op bereid te zijn om te lijden als goede soldaten van Jezus Christus (2Tim.2:3). Hij weet ook dat medewerkers kunnen teleurstellen, afhaken zelfs. Maar Paulus bleef moed houden. Want liet hechte fundament van Christus staat onwankelbaar met dit merk: de Heer kent de zijnen! (2Tim.2:19).

oude en nieuwe gemeentes

In het laatste gedeelte wil ik nagaan hoe Paulus de verhouding zag tussen de gemeenten in Jeruzalem en Antiochie enerzijds en de nieuwe gemeenten anderzijds. Bouwde hij aan een kerkverband? Blevende nieuwe gemeenten nog lange tijd afhankelijk van een "moedergemeente"?

Er was zeker sprake van verwantschap en verbondenheid. De gemeenten in Antiochië en in Achaje (2Kor.8-9) verzamelden geld voor de broeders en zusters in Judea toen daar hongersnood en armoede heersien.

Paulus brengt de geestelijke verwantschap duidelijk onder woorden: "Indien de heidenen aan hun geestelijke goederen deel gekregen hebben, behoren zij ook met hun stoffelijke goederen hen te dienen" (Rom.15:27). In omgekeerde richting worden vanuit Jeruzalem Barnabas gestuurd wanneer daar bekend wordt dat in Antiochië Grieken tot geloof zijn gekomen (Hd.11:22). Ook de nieuwe gemeenten in Turkije wisten zich verwant en verbonden met de gemeente te Antiochie. Paulus deed bij zijn terugkeer van de eerste zendingsreis verslag van zijn ervaringen en de pasbekeerde christenen wisten daarvan. Toch sticht Paulus niet een kerkelijke organisatie met Jeruzalem of Antiochië als moederkerk waar de nieuwe gemeenten werden ingevoegd. We lezen dat Paulus in iedere gemeente oudsten aanstelde en hen vervolgens onder bidden en vasten aan de Here opdraagt (Hd.14:23). De gemeente is vooral een plaatselijke, zelfstandige gemeente en niet ingebed in een groter organisatorisch verband.

samenvatting en terugblik

In enkele punten wil ik samenvatten wat we hebben gezien.

1. Paulus was niet in dienst van een zendende kerk om een missionair project uit te voeren, maar werd door Antiochië losgelaten voor de dienst aan God. Hij volgde in zijn werk vooral de leiding van de Geest; zijn eigen voornemens en plannen waren daaraan ondergeschikt.
2. Paulus was in zijn opstelling niet uit op eigen eer: hij wilde een voorbeeld zijn van Jezus Christus en was in zijn navolging van Christus bereid om te lijden. In zijn presentatie gingen de machtige wonderen die de Geest hem liet doen, op wonderlijke

wijze samen met een nederige verschijning.

3. Uit zijn hricvcn aan de Tessa-lonicenzen kunnen we afleiden wat ongeveer Paulus' eerste onderwijs aan de heidenen moet zijn geweest. Dit onderwijs was gericht op het maken van een keu. Ook was Paulus erop gericht om in een heidense omgeving concreet volgelingen van koning Christus te zijn. Kracht en geluk verwacht een christen van Hem en niet van afgoden en de hijbehorende offerdienst.

4. Paulus zette veel medewerkers in; hij bond hen niet aan zichzelf maar aan het Evangelie. Vin hen onderhield hij contacten met de gemeenten en werkte hij aan continuïteit in prediking en geloof.

5. De apostel organiseerde geen kerkverband maar stichtte zelfstandige plaatselijke gemeenten onder leiding van oudsten en droeg hen op aan de HERE.

Terugkijkend op het leven van Paulus zien we elementen waarin hij uniek was. Hij kon wonderen doen door de kracht van de Geest, hij kreeg visioenen. Dat kunnen wij zo niet verwachten. Maar daarmee is niet gezegd dat we van Paulus' werk als apostel niet zouden kunnen leren.

onderscheiden

Paulus' boodschap stelde de mensen voos een keus. In een heidense wereld verkondigde Paulus een andere Heer, de verwachting van een ander koninkrijk. In dat koninkrijk gelden heel andere wetten (bijvoorbeeld: dienen in plaats van trots, eerzucht) dan in de toenmalige Griekse wereld. Hij zocht aanknopingspunten in het toenmalig denken (bijvoorbeeld de keizerverering) en gaf tegelijk het ingrijpende onderscheid aan. In een materialistische wereld

waarin iedereen op zoek is naar geluk, zoekt een christen zijn geluk niet in geld en goed maar bij Jezus Christus. In een wereld van "ieder voor zich" bekomert een christen zich om zijn naaste. Het eren van God gaat vóór het zoeken naar eigen eer.

Hoe stellen wij in de Evangelieverkondiging mensen die de HERE nog niet kennen, voor heldere keuzes?

Daarbij is van cruciaal belang dat christenen, zoals Paulus deed, zelf een voorbeeld zijn van het Evangelie. Oproepen tot zelfverloochening en soberheid klinkt ongeloofwaardig wanneer wij als christenen die deugden in ons eigen leven niet waarmaken. Indringend en confronterend is de manier waarop Paulus zelf een levende illustratie was van zijn boodschap.

afhankelijk

Leerzaam is Paulus' afhankelijkheid van de HERE en van de Heilige Geest in veel opzichten. Hij was zich er ten volle van bewust dat de FIERE zijn leven leidt. De openheid voor de aanwijzingen van de Geest zet aan tot naderiken. Ook voor mensen zoals wij, geneigd en gewend om met beleidsplannen en organisatie het stuur zelf in handen te nemen. Dat geldt als het gaat om keuzes die wij in ons persoonlijke leven moeten maken en ook als het gaat om missionair werk. Wanneer onze voornemens niet gerealiseerd kunnen worden, zien we dat al snel als tegenvallers terwijl de Geest ons wellicht een andere richting wil wijzen. Leerzaam is ook Paulus' diepe afhankelijkheid van de Geest wanneer hij de pasbekeerde christenen en hun gemeente al na korte tijd weer verlaat en aan de Geest toevertrouwt. Er is hij hem geen sprake van dat een nieuwe gemeente nog jarenlang afhankelijk blijft van een zen-

dende kerk. Er bleven wel contacten. Via medewerkers probeerde Paulus te zorgen voor de voortgang van prediking en geloof. Maar het belangrijkste is dat de Geest in de gemeente werkzaam blijft en daarom kan Paulus verder reizen. Deze onbevangeheid roept vragen op als het gaat over gemeentes van pasbekeerden die soms decennia lang afhankelijk blijven van zenden de kerken.

tenslotte

Wie het zendingswerk van Paulus bestudeert, gaat zich verwonderen over de kracht van de Geest en de grootheid van Gods liefde. Wat een wonderen gebeurden er! Wat een vaart zat er in de verkondiging van het Evangelie! In een Griekse, punr heidense wereld kwamen mensen tot geloof in een Heer die van hen een totaal andere levenshouding vroeg dan gangbaar was in hun cultuur. Als Gereformeerde christenen in een steeds meer heidense cultuur voelen wij de brandende vraag waar onze broeders en zusters toen hun kracht vonden. We horen van de apostel Paulus dat christenen in navolging van hun Heer bereid moeten zijn om te lijden. Zoals Jezus ons gebiedt om achter Hem aan ons kruis op ons te nemen. Als verkondigers van Gods Woord in de gemeente, als christenen in een heidense omgeving. Kunnen wij dat? Willen wij dat? Levende getuigen zijn van de Heer, de weg gaan die Hij ging...?

Ds. B. van Zijl komt is predikant van de Gereformeerde Kerk te Ridderkerk

'ZINGT EEN NIEUW LIED VOOR GOD DE HERE'

lied van de week

In de liederen 31K tot 321 maakt het Liedboek voor de Kerken een rondje om de kerk. Letterlijk, want in deze vier liederen gaat het om de bouw of de ingebruikneming van een nieuw kerkgebouw. Van deze vier liederen zijn er twee door de Synode van Leusden vrijgegeven, namelijk 31Y en 320. De andere twee behoren tot de selectie die Deputaten Kerkmuziek voorafgaande aan de Leusder synode presenteerden. Lied 320, 'Zingt een nieuw lied voor God de Here' is lied van de week voor zondag 26 mei a.s.

'Zingt een nieuw lied voor God de Here' bestaat uit vier coupletten. In het eerste couplet wordt opgeroepen God een nieuw lied te zingen. Het tweede couplet roept kinderen op uit elke windrichting samen te komen en de stenen bij elkaar te brengen. In de derde strofe gaat het over Gods genade en in vier komt het werk van Gods Geest ter sprake. De dichter is Jan Wit en hij nam het lied op in zijn bundel Ministeriale (1966). Daar gaf hij het de titel 'Kinderlied bij de eerste steenlegging van een kerk' mee. In de toelichting schreef hij: *'Dit Lied [...] heb ik geschreven op verzoek van de N.H. gemeente te Aerdenhout. Het was werkelijk de bedoeling dat de kinderen, aanmarcherend uit de vier windstreken, de eerste stenen metselden'.* In het Compendium licht Jan Wit verder toe: *'Wie het gebeuren daar in Aerdenhout voor zich ziet zal de tekst gemakkelijk kunnen volgen. De tweede helft van de derde strofe is een toespeling op*

her gebouw van levende stenen uit 1 Petr. 2. In de vierde strofe wordt al vooruitgelopen op het gereed komen van het kerkgebouw en het geschieden daar van woord en sacrament.'

Het lied werd dur, geschreven voor de plechtigheid van een eerste steenlegging. De kinderen van de gemeente droegen de stenen aan terwijl zij dit lied zongen. Wie met deze kennis in het achterhoofd liet lied doorzingt, ontdekt dat het door zijn ontstaan een heel specifiek karakter draagt. Het is mijn indruk dat het lied regelmatig wordt gezongen. Ongetwijfeld heeft dat te maken met de bekende en aansprekende melodie – namelijk die van Valerius' Komt nu met zang van zoete tonen'. Wel is de conclusie dat het lied veel vaker wordt gezongen dan er kerken worden gebouwd. Dat brengt met zich mee dat er al zingend wordt er dus een stap in de interpretatie wordt gemaakt, namelijk de stap van de bouw van een concreet kerkgebouw naar de bouw van de geestelijke kerk.

Hei is duidelijk dat het lied daar zelf toe bijdraagt. Als je het hebt over een aards kerkgebouw dan heb je het ook over de kerk van alle tijden en plaatsen. Op een mooi manier verbindt Wit deze beide elementen:

God wil aan ons telkens weer tonen dat Hij genadig is en trouw.
Dat Hij met ons samen wil wonen,
geeft ons de moed voor dit gebouw.
Maar niet met steen en hout alleen
is 't grote werk gedaan.
't Zal um onszelve gaan.

De Heilige Geest geeft taal en teken.
Christus deelt al zijn gaven uit.
De Vader zelf wil tot ons spreken
en elk verstaat wat het beduidt.
Wees ons nabij
en maak ons vrij
in dit uw heiligdom.
Kom, Here Jezus, koni.

Desondanks is het zinvol je ervan bewust te zijn dat het lied een andere kleur krijgt als het wordt losgekoppeld van de bouw en / of ingebruikneming van een kerk. Dat geldt zeker voor strofe 2. Wie zich daarvan bewust is en niet alleen voor het lied kiest omdat het zo lekker zingt en blij klinkt, zal het bijvoorbeeld laten zingen aan het begin van een kerkdienst, of als lied voorafgaande aan de schriftlezing. Hij zal zich ook afvragen of het altijd zinvol is om ook strofe 2 te zingen, of dat dit juist aanleiding tot misinterpretatie geeft.

(branle)

'Uiteraard moest voor zo'n gelegenheid ad hoc een bekende melodie gekozen worden en ik kwam op het Valerius-lied 'Komt nu met zang van zoete tonen' (Jan Wit in het Compendium). Zeker in de tijd van ontstaan waren de liederen uit Valerius' 'Gedenck-clanck' voor de meeste Nederlanders bekend, als trouwe begeleiders van Koninginnedag en andere vaderlandse aangelegenheden. In het Liedboek zijn een aantal van die Valeriusliederen opgenomen, onder de nummers 412-418. Zoals hij veel andere liedboekliederen staat linksboven de noten een nadere

typering van de melodie. In liet geval van de Valeriusliederen staat daar soms de titel van het lied waaraan de melodie is ontleend, en soms staat er tussen haakjes een uitheems woord: paillarde-courante (412), courante (413), branle (415) of volte (417). Achter deze van oorsprong Franse woorden gaan allerlei dansvormen schuil; naast de hier genoemde dansen waren er nog veel meer, zoals pavane, saltarello, allemande, sarabande, gigue, bourrée, gavotte, loure, menuet, rigaudon of siciliano.

De melodieën van de Valeriusliederen zijn dansen, om precies te zijn, dansen uit de Franse, Italiaanse en soms ook Duitse of Engelse Barok. In de Barok waren dit soort dansen vrij populair, of ze nu van volkse afkomst waren of juist in de hofcultuur waren ontstaan. Broekcomponis-

ten voegden graag een aantal van dergelijke dansen aan een Suite. Bachs orkestsuites zijn een bekend voorbeeld. Ook werden er liederen op dansmelodieën geschreven (en danste men op liedmelodieën met een dansritme). Vele van deze dansvormen zijn bovendien tot in onze tijd bekend, niet zozeer als dans als wel als titel van een muziekstuk; zo krijgt vrijwel elke blokfluit- of pianoleerling wel eens een stukje op de lessenaar dat een van de bovengenoemde dansen als titel heeft.

Bij 'Momt nu met zang van zoete tonen' (en dus ook bij lied 320) staat vermeld dat het hier om een branle gaat. Een branle (of bransle) is een van oorsprong Franse dans, in een 'wiegende pas'. Praetorius, een bekende muziektheoreticus en componist

uit de Barokke tijd, tekent hij de branle aan dat het om een rustige dans gaat, 'allein mit den Knien ohne Sprünge' (alleen met de knieën, zonder sprongen). Je had overigens branles in verschillende tempo: in de zogenaamde suytte de bransles (een suite die alleen uit branles bestond) liep het tempo per dans op, van langzaam naar snel.

Het is aan de melodie duidelijk dat het gebaseerd is op een levendige ritmische heweging. De beweging gaat uit van de twee-slag. Het meest typerend is het figuur van een kwart gevolgd door twee achttsten ('Zingt een nieuw lied...'). Het lied is opgebouwd in de zogenaamde har-vorm, wat wil zeggen dat de eerste helft bestaat uit twee gelijke delen. In dit geval: r.1-2 en 3-4 zijn gelijk. De tweede helft, hier r. 5-8, is iets anders van karakter. Belangrijk bij het zingen van dit lied is de keuze voor een juist tempo (bewegelijk, maar zonder op hol te slaan) en een alerte, lichte manier van zingen, vanuit de opwaartse beweging van de melodie. R.1-2 en 3-4 komen het mooiste uit als ze in één door-gaande beweging worden gezongen.

I. De hier weggelaten tekst luidt: '...en hei volgende. .'. Wit verwijst hier naar lied 321. 'O vader die uw woning sticht'. dat ook in Ministeriale volgde op 'Zingt een nieuw lied voor God de Here'. Beide liederen werden voor dezelfde gelegenheid geschreven, liet eerste als 'Kinderlied bij de eerste steenlegging van een kerk' en hei tweede als 'Gemeenteliid bij de eerste steenlegging van een kerk'

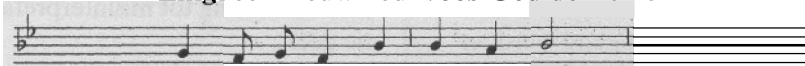
A. de Heer-de Jong, is musicus en publicist (kerk)muziek en liturgie. Zij woont in Amersfoort.

320 Zingt een nieuw lied voor God de Here.

wijze: Komt nu met zang van zoete tonen (branle) Valerius' Neder-landsche gedenck-clanck 1626

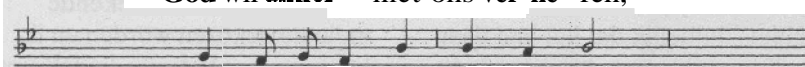
r Zingt een nieuw lied voos God de He-re

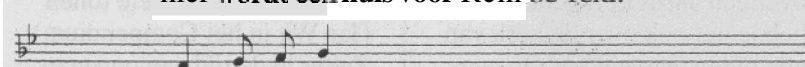
en weest van har-te zeer ver-blijd.

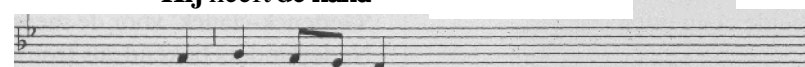
God wil alhier met ons ver-ke-ren,

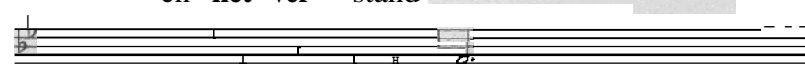
hier wordt een huis voor Rem be-reid.

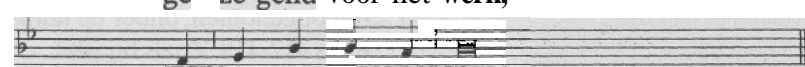
Hij heeft de hand

en het ver-stand

ge-ze-gend voor het werk,

de bruw van Christus' kerk.